

ZGODNJA DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja 1., 10. in 20. dne vsacega meseca na celi polji, in velja po pošti za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., v tiskarnici sprejemana na leto 2 gld. 60 kr. in na pol leta 1 gld. 30 kr., ako uni dnevi zadenejo v nedeljo ali praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XIX.

V Ljubljani 10. malega travna 1866.

List 11.

Cerkveno izobčenje pa osoda Božja.

Na ugrabljenem cerkvenem premoženju je prokletje; to nam spričuje zgodovina. Šest sto in trideset rodbin je bilo na Angleškem obogatelo po naropnem samostanskem blagu, ali pred nekaj leti jih je bilo samo še štirinajst v posestvu njegovem. V nekterih teh rodbinah je strašno razsajala nesreča, zdaj tako, zdaj tako, zlasti blede smert se ni mogla ločiti njih hiš. Tudi se neki na Angleškem le enkrat ni zgodilo, da bi bili trije rodovi, to se pravi, oča, sin in vnuk vživali premoženje, katero je bilo pred cerkveno. To je prokletje cerkvenega ropa! Enako prokletje tare tudi preganjavce apostolskega sedeža; da je to res tako, naj govori zgodovina. Mnogo jih je namreč, ki menijo, da je Bogu malo mar, da bi papeža, svojega namestnika varoval, ter da je le igrača izobčenje, s katerim kaznuje cerkev svoje sovražnike, in slaba pšica, ki ne rani nevarno. Takim utegne zgodovina čudo storiti. Ali je res izobčenje, katerega zadene, slaba pšica ali ne, sodili bomo, ko prevdarimo to-le.

Cerkveno izobčenje, ali kazen, ki pahne koga iz družbe kristjanov ter ga oropa navadnih duhovnih dobrot, je meč v cerkveni roki; ni ga nam treba zagovarjati; pravica je, kakor vsaka druga, ki jo ima kaka gosposka, ker Bog sam je rekel: „Kdor sovraži vas (cerkvene služabnike), sovraži mene (tedaj Boga),“ gotovo to tudi vidno z djanjem poterjuje. Prederzneže, ki tajé neumerjočnost, nebesa in pekel, ostrušile bodo vsaj časne kazni, in sicer njim v prid. Ako bi tedaj take hudobneže, ki se ne menijo za večnost, zadelo izobčenje in časno gorjč, katero ono rodi posebno izobčenim kraljem in velikašem, — bodo li sami in drugi še govorili, da moč cerkvenega poglavarja je prazna reč, da Boga cerkev malo skerbi?

Nesrečne nam popisuje zgodovina take vladarje, kateri so bili izobčeni; zavergel jih je Bog kakor Savla; nesreča je terla njih rod in še celo ljudstva so morale hudo terpeti zavoljo njih. V izbi kralja Baltazarja je bila roka zapisala: Mane, Tekel, Fares, to se pravi: dnevi tvojega vladanja so soštetí, prelohak si bil spoznan na vagi Božje pravice, razdelilo se bo tvoje kraljestvo med tvoje sovražnike. Kaže se, da te besede niso še zbrisane; še utegnejo veljavo imeti, kajti še zmirom se očitno spolnujejo nad vsemi vladarji, kateri stegujejo pregrešno svojo roko po kakem maziljencu Gospodovem. Ob kratkem nam povedó zgodovino najhujših preganjavcev Kristusove cerkve. Čujmo o nekterih.

Filip Lepi, francoski kralj, ni samo ropal cerkve, ravnal je tudi kaj zaničljivo s papežem Bonifacijem VIII; dal je na zadnje še celo umoriti starčeka. Bil je zato izobčen in glej, kmalo se je pokazala kaznovavna roka

Gospodova. Priderlo je do Vsegamogočnega izobčenje, katero je bil izgovoril umirajoči Bonifaci, če ga je tudi sila zatirala; bilo je prepravično, da ne bi bilo poklicalo jeze Božje nad pregrešnega kralja in nad ves njegov rod. Umerl je Filip; nekteri pravijo, da je bil s konja padel in se ubil, drugi pa terdijo, da je hiral in hiral in da ga je na zadnje umorila huda vest, ki ga je pekla noč in dan; pred ko ne, je umerl brez cerkvene pomoči. Skusiti je moral tudi sramoto v svoji rodbini, da so bile njegove tri sinuhe od svojih lastnih mož prešestva obdolžene in obsojene. Možitev njegove hčere Izabele je napravila stoletno vojsko z angleško vlado. Njegovi trije sinovi so umerli vsi brez sinov in tako je usahnil in zamerl njegov rod. Pri vsem tem je bilo še vladovanje tega kralja francoski deželi korenina mnogega in dolgega terpljenja, cerkvi pa začetek homatij in kratenja njenih pravic.

Komu pač ni znana osoda izobčenega nemškega cesarja Henrika IV? Ta mož je moral vse preterpeti, kar more preterpeti človek kot oče in kralj. V vednem prepiru s svojimi nasprotniki je moral doživeti žalost, da sta se lastna sina, Konrad in Henrik, proti njemu uperla. Primoran je bežal pred svojim sinom Henrikom, vlačil se je iz mesta do mesta, prišel je na zadnje v Litih, kjer je na nagloma umerl in sicer popolnoma zapuščen, kajti dobri so se ga ogibali, ker je bil izobčen, hudobni so ga pa sovražili, ker je bil premagan. Pulili so se še za njegovo traplo; nekteri so ga hotli z vso častjo kot cesarja pokopati, drugi so si pa prizadevali, da bi mu cerkveni pogreb ubranili. Njegov sin Henrik V je bil zadnji njegovega rodu. Umerl je za neko rakasto otekline, močno sovražen, slabo ljubljen, malo objokovan in čisto nič obžalovan. Bog je bil pahnil to rodbino s cesarkega prestola.

Tudi cesar Oton IV je nekaj časa vladal nemško cesarstvo; ali ravnal je tako, da je bil izobčen; kmalo potem so ga pregnali in odstavili. Niso se več menili za-nj ne njegovi tovarši ne njegovi nasprotniki; čisto zapuščen je končal svoje življenje. Z njim je ugasnila mogočnost njegovega rodu, ki je krepko a kratko svetila.

Kaj pa je bilo s slavno rodbino Hohenstaufensko, ki je prekosila vse druge nemške carske rodove v moči in imenitnosti? Eden iz te rodbine je bil Friderik II. — Ta je živel skoro neprenehoma v prepiru s papežem. Večkrat je bil izobčen; vse kersanstvo ga je sovražilo zavolj njegovega hudobnega ravnanja. Ko mu je vsako početje spodletelo in ko je pol sveta zmedel, popustiti je moral krono in življenje. Devetnajst let poznej je izmerl njegov rod; zadnjega iz te rodbine so deli ob glavo.

Cesarja Ludovika Bavarskega ni izučila nesreča njegovih prednikov; posnemal je Henrika IV in

Filipa Lepega: zato je bil izobčen. Na nagloma ga je zadela smert na nekem sprehodu. Njegova smert je bila začetek žalostne razpertije v Nemčiji. Rodbina tega sicer junaškega vladarja bi bila utegnila boljše osode vredna biti, ali vendar jo je Bog zaverigel ter izročil kraljevo palico drugi zvesteji. Tako je pravica Božja zaterla na Nemškem tri mogočne rodbine zaporedoma, krepko pa je čula na Habsburškem rodu, kateri je bil vedno zvest Kristusu in njegovi cerkvi. Obvarovali so si prestol vladarji iz te rodbine, ki je bila s časom ena najimenitnejših rodbin cele Evrope in še danes vlada avstrijsko cesarstvo. — Enak nauk bi nam utegnili tudi drugi izobčenci dati; tako nekteri kralji Francoskega in drugih dežel.

Kaj pa Napoleon I., veliki premagovavec, kaj je bilo z njim, potem ko se je lotil očeta keršanstva? Komu ni znan njegov žalostni konec? Iz dna atlantskega morja, dve tisuč milj od tistih dežel, čez ktere je prej gospodaril, se vzdiguje skala, ki tu je bila ječa in grob. Umerl je v pregnanstvu in tudi njegov sin je umerl v pregnanstvu. Nekega dne so ga opomnili, da ga bo papež izobčil, če ne bo jenjal tako gerdo ravnati z njim. Napoleon jim pa reče na to: „Bo li cerkveno izobčenje storilo, da bo mojim vojakom orožje padlo iz rok?“

Pa glej, posmehovanje je postalo resnično. Na Ruskem je njegovim nesrečnim, izstradanim in premraženim vojakom v resnici orožje popadalo iz rok. To pa je bil še le začetek njegovega pada in konca. Premagan je večkrat zaporedoma; obiskovala ga je nesreča za nesrečo, dokler ni bil rešen, kakor je znano. Sam je spoznal vzrok svoje osode: močno je zato iskal in si prizadel, da bi se spravil s papežem, s katerim je tako gerdo ravnal. In zdaj se zmodrite in bodite previdni vi kralji, ki sodite zemljo!

Pregovor pravi: „Ako kralji neumno ravnaajo, mora ljudstvo terpeti.“ Ker so očetje manj ali več tudi sami krivi zmot svojih vladarjev, je tedaj pravično, da se tudi kazni deli. Ko je zamerla rodbina Hohenstaufenska, zgubila je cesarska krona vse ime in vso slavo. Viljem Holandski ji ni mogel več spoštovanja pridobiti; zapustiti je moral mesto Utreht, ker s kamenjem so ga meščanje pregnali od ondod; ubili so ga na zadnje kmetje na begu. Krono nemškega cesarstva so ptujen za denar prodali; Nemčija pa je prišla popolnoma v sramoto in razkosali so jo. Nemško cesarstvo se je tačas zvalo sveto rimsko, in je bilo ustanovljeno po keršanskih postavah. Cesar in papež sta bila Kristusova namestnika na zemlji, papež v duhovskih, cesar pa v posvetnih rečeh. Oba bi se bila imela podpirati zoper vsacega cerkvenega sovražnika. Ali cesarji niso tako ravnali, iskaje cerkvi zatreti njene pravice; izderli so cesarstvu dušo, zato se je dežela tergala na kose, njih rodbine pa so zginile.

Enako se je godilo tudi Italiji: Stranke so prepodile papeža za več časa iz Rima in so tako pripravile deželo ob edinega voditelja in branitelja njene prostosti in samostojnosti. Vsi pravi njeni prijatelji se danes tresejo za njo, ko premišljajo, kako si pripravlja sebi pogubo. Bo li kazen Laške dežele in njenih vitezov izostala? Nikakor ne! Gotovo ostanejo besede sv. pisma (Pridg. 2. 11.): „Blagoslov očetov zida otrokom hiše, materina kletev jih jim pa podira.“ Blagoslov matere sv. Cerkve donaša srečo in blagor vladarjem in narodom, preganjanje in zaničevanje sv. Cerkve pa jim rodi nesrečo in pogubo. (Po Kath. Volksblatt.)

—ol—

Morivec pa spovednik.

(Česki spisal Vács. Štule; poslovenil Deželanov.)

(Dalje.)

Za žalostnim velicim petkom je prišla velika sabota. Kdo neki se ne veseli njenega radostnega večera? Zvonovom, ki so v tihi žalosti molčali dva dni, razvežejo se zopet radostni jezici. „Slava Bogu na višinah!“ To je glas, ki vabi verno množico v svetišče, naj pride obhajati sveti spomin, naj pride k molitvam, k slavnosti, v kateri okreva zemlja, posvečuje se ljud in množi nebeščanom radost. Vsako kristjansko serce prepeva „Aleluja“, saj Kristus, naša nada, naš Odrešitelj je vstal od mrtvih, iz groba, a odperl človeškemu rodu duri do večnega življenja v nebesih. Radosti, hvalečnosti in ljubezni so polna verna serca, tako da se nehoté pridružijo zastavi, okoli ktere se o taki priliki zbira verno ljudstvo, da bi združeni slavili zmago, ktero je kralj vse slave v boji zoper trohljivost, smert in greh hudiču iztergal iz pesti. Zato so vse cerkve natlačene in radostno prepeva vsak jezik: Aleluja!“

Serce je moralo veselja poskakovati temu, kdor je bil veliko saboto 1794. leta v Dublinski cerkvi Matere Božje in vidil sveto pobožnost na tisuče in tisuče zbranega ljudstva. Govornik je bil v tej cerkvi nam znani mladi duhoven Patrik. Izmed gospodov, ki so v dolgi versti šli po cerkvi, gledalo je vse na Patrika. Obliče mu je bilo danes nenavadno blede, iz oči pa mu je švigal čuden plamen. Ves dostojen je šel med svojimi brati; noga se mu je sicer dotikala tal, ali duh in misli so mu vzplavale nad zemljo. Vidilo se je na njem, da v svoji vroči molitvi bi tako rekoč rad prisilil Gospoda, naj bi mu dal, česar prosi. — Lehko je to uganil vsak, kdor ga je le vidil. Saj ni bilo čuda, da je po tolicih trdih obledelo lice duhovniku, ki je žalostna bratova osoda tako hudo ranila mu serce. Kdo neki bi se čudil, da je ravno zdaj gorečnejše molil, nego druge krato? Saj je imel za kaj hvaležen biti Gospodu. Sejal je na lici v postnih propovedih in te so rodile stoteren sad. Imel je pa tudi za koga prositi Boga. Na sto in sto duš se je priporočalo njegovi molitvi. Na sto in sto dušam je bil spovednik; za-nje je obljubil moliti. Imel je pa še pobito mater, ubozega brata v ječi. Kdo bi se tedaj čudil, ker je s takovo gorečnostjo, kakor se je vidilo, dvigal se nad zemljo in pošiljal svoje prošnje Bogu.

Večernice so bile pri kraji; župnik in drugi duhovni so bili že odšli, duhoven Patrik pa je še ostal v cerkvi in molil še skor četert ure v kapelici pri naj Svetjšem. Ljudje so odšli iz cerkve in tiha noč se je združila se sveto tihoto v Gospodovem domu. Napósled vstane tudi duhoven Patrik in kakor navadno, zavije jo naravnost proti domu. Toda komaj je na ulici, kar stopi nesmelo k njemu nekaj mož, vés zagernjen v plašč in poljubi mu roko, potlej pa ga je spremil do farovža. Ta mož je bil tisti tujec, ki je včeraj tako dolgo časa molil v cerkvi pri križi in še le takrat stopil k spovednici, ko že nikogar ni več bilo v cerkvi. Nikomur ni bil znan, denes ga pa celó cerkvenec ne bi več spoznal. Imel je drugo obleko, obraz pa mu je krila ponarejena brada. Pred farovžem se je kar ustavil, kakor bi se bil bal in premišljeval, ali bi šel vanj, ali ne. Pa duhoven Patrik ga je pohlevno prijel za roko in njegova prijaznost je potolažila ga. Tujec stopi v farovž. Nekako derzno in na široko je šel po stopnicah. Duhoven Patrik je šel pred njim, da mu je svetil. Stopivši v sobo, zaklene duhoven duri, potlej pa sta se začela pogovarjati in pogovor je trajal dolgo časa, do terde noči. Kaj sta imela? Zakaj sta tako živo besedovala, in tako dolgo časa? To je ostalo večna skrivnost; za-njo ni vedil

niče, le Bog in onadva. Gotovo so bili važni in pomenljivi pogovori. Duhoven Patrik bi bil moral še tisti večer iti k necemu bolniku, ali poprosil je svojega tovarša naj bi mu prevzel to opravilo, ker mu ni mogoče odložiti začetega dela. Poslednjič pa, malo pred polnočjo, odpre se še le kaplanova izba, tujec se prikaže na pragu, za njim pa duhoven se svečo. Tiho sta šla po mostovži, po stopnicah doli in potlej do vrat. Čestiti duhoven odrine zapah, odpre in stopi na prag; roke je dvignil, pa odperl oči na tujca, kakor bi ga hotel prositi kaj. Ali ta buti z noge ob tla; pobesil je oči; zavertil glavo, pa skočil na ulico in izginil v temni noči. Duhoven Patrik je še nekoliko postal na pragu in gledal za njim. Še le, ko potihne glas tujčevih stopinj, oberne se duhoven, zapahne zopet duri in počasi koraka v svojo sobico nazaj. To je bila že druga noč, kar ni bil stisnil očesa. Serce mu ni dalo nikakoršnega miru. Ali je hodil po ozki izbici, ali pa pal na kolena pred Božjim križem, vzdignil roke in začel točiti vroče solzé, goreče moliti in prositi usmiljenega Boga.

Vélíko nedeljo se odpre cerkev Matere Božje zgodaj zjutraj, še predno se je bilo razdanilo. Ljudje so obstopili spovednice in duhovni so pričeli sveto Božje opravilo. Pa kaj neki to? Patrikova spovednica je bila prazna! Ljudi se je vse terlo okoli nje, Patrika pa ni. Čakali so ga, ali ker ga le ni bilo, šel je stari cerkvenec na njegov dom; hotel je vediti, zakaj ga ni. Ali kako se je prestrašil, ko je stopil v izbico! Trikrat je poterkal, pa nihče se mu ni oglasil, odterznil je tedaj duri nekoliko — odperl jih na stežaj, pa glejte: duhoven Patrik je klečal pred križem, v nezavesti. Cerkvenc je kar planil k njemu, pa precej spoznal, da duhoven še živi, ali ranil ga je bil mertvoud. Dobro je bil izveden v takovi nesreči, zato urno plane po vode, ter začne močiti gospoda, da bi ga prebudil iz omedlevice. Obneslo se mu je. Duhoven Patrik je toliko okreval, da ga je mogel cerkvenc položiti na posteljo. Odgovarjati vprašanju, kaj in kako mu je, tega zdaj ni bilo časa. Verli starček je naročil staremu slugu, naj ostane pri gospodu, sam pa je netegoma hitel k zdravniku, od ondot pa k bogaboječi kaplanovi materi. Predno je bilo četrtert ure, že sta bila oba, zdravnik in mati pri bolniku. Zdravnik je precej spoznal, da je to huda merzlica. Mati se je hudo vstrašila, pa vendar je skrivala svojo boleost in priporočala sina Bogu ter težko čakala, kaj bo naročil zdravnik, da bi precej pripravila in preskerbela vse.

Duhovnikom in svetu v cerkvi je oznanil cerkvenc, kaj se je pripetilo. Vse je jokalo, duhovni pa so prihiteli k bolnemu bratu. Skerbna mati je sedela pri postelji. Roke je imela vzdignjene, kakor bi molila in pazila je na svojega ljubčeka tako, da se še genil ni, da ne bi bila vidila. Ravno je dremal. Duhovni so spoznali, da zaradi bolezní ni mogoče govoriti se svojim duhovnim bratom, zato so skerbno in žalostno mater le tolažili sè serčnimi besedami, pa odšli nazaj na svoja opravila. Vročina je hudo kuhala bolnika in kmali je začel blesti. Njegove besede so se tikale najbolj le brata. Pa da-si mu jih je bolezen pokladala na jezik, vendar so bile besede važne; serčno se je namreč bolnik radoval, ker mu je brat nedolžen, in, ako umerje, njegova nedolžna kri bode tožila hudodejnika, ki je oskrnil svoje roke v tuji kervi. Mater je to jako jako potolažilo, da-si je dobro vedila, da se ni dosti zanašati na besede, ki jih blede bolnik v hudi vročini. Saj te besede je vzel tako rekoč njej iz serca, v njenih persih so bile domá, in da so resnične, za-to bi bila dala glavo. Molila je za svoja sina; molitev jej je lajšala boleost in z molitvijo je svoje gorje Bogu posvetila v dar.

Dle nego uro se je duhoven Patrik v nezavesti in hudi vročini ali veselil ali pa žaloval. Prinesli so mu zdravil, kakoršnih mu je bil zapisal zdravnik. Čez dolgo časa še le se je prebudil bolnik, spoznal je, kdo sedi pri njem in spomnil se, kdo je bil prvi pri njem. Divji obrazi so mu začeli plesati pred očmi in vnovič je tako rekoč ostermel. Pa skerbna mati ga je ljubeznjivo potolažila in podala mu zdravil, ki so mu kmali vsaj nekoliko ohladila kri. Tudi ozir na mater ga je upokojil in okrepčal. Prosil je za križ in serčno ga je poljubil, materi pa je stisnil roko, potlej pa zaperl oči in zaspal. Dremal je nekoliko mirnejše, pa ne dolgo časa. Iz posameznih njegovih besed se je vidilo, da le na brata in na mater misli v svojih sanjah. Mater je tolažil, bratu pa obetal večno plačilo v nebesih pri Bogu, ki vidi njegovo nedolžnost in bode gotovo poplačal jo.

Ob sedmih je pozvonilo k sveti maši; služil bi jo bil duhoven Patrik, toda bral jo je namesti njega in zanj neki drug duhoven; Patrik pa se je bil ravno takrat prebudil in spametoval. To je mater jako potolažilo. Vidila je, da so se mu misli nekoliko razjasnile. Precej je začela z njim pogovor, kajti bile so jej na sercu njegove besede v nezavesti, ker so se tikale bratove nedolžnosti. Reva bi se bila rada prepričala, zato ga je spomnila na nekatere posamezne besede; vprašala ga je in prosila, naj bi jej povedal, ali je res brat nedolžen in od kod to vé? To vprašanje mu je bilo strela iz jasnega; skoro bi ga bilo trešilo v obup. Ves prestrašen je na vso moč začel izbijati materi sanje, ki mu jih je bila vdala merzlica. Uboga mati je začela jokati: tudi sin je jokal z njo. Na enkrat se jej je skalil sladki up, premogla jo je ljubezen do revnega sina v ječi; čisto se je bila spozabila, da je pri bolniku, da se je treba varno obnašati pri njem. Silila je va-nj sè solzami, prošnjami in zdihovaljem, saj je vendar moral kaj vediti o bratovi nedolžnosti. Ni mogoče popisati, kakova boleost jej je tergala serce, ki je bilo že tako čisto onemoglo od same žalosti. Gotovo bi bilo počilo od prevelike bolečine, da ne pošlje Bog še o pravem času pomoči in v tolažbo vidnega angelja varha. Ta je bil vladika sam.

Po bliskovo je šlo po vsem mestu, da je zbolel propovednik v šent-Peterski cerkvi. Izvedilo se je tudi na vladikovem domu. Tajnik je dobro vedil, kako vladika čisla duhovna Patrika, zato je kar nevtegoma oznanil njegovo bolezen višemu pastirju. Blagi vladika je bil svojim duhovnom pravi oče. Geslo so mu bile besede sv. Pavla: „Kdo iz vas oslabi in bi jaz ne oslabil? Kdo se pohujša, in bi mene ne peklo?“

Šent-Peterska župa ni bila daleč od vladikovega sedeža. Kar plašč je vzel in hitel k svojemu bolnemu izbornemu duhovnemu sinu. Prišel je bil ravno o pravem času. Njegov prihod iz nenada je potolažil sina, potolažil mater in ustavil začeti boj. Sloveči vladika je izvedil, kaj je bilo krivo boleznemu prikazku. Nekoliko serčnih besed iz njegovih milih ust je upokojilo sina in mater. Obljubil je, da hoče po zdaj sam skrbeti za bolnika. „Vi mila mati!“ tako je rekel bogaboječi ženi, vi sami terpite dosti. Kakor vidim, gospod Bog noče, da bi v tej bolezni vi sami stregli bolniku. Vaša žalost bi mu bila škodljiva. Dovolite mi — in za-to imam pravo — da vas nadomestim, hočem mu biti oče; vaš Patrik je moj sin. Dam ga prenesti na svoj dom in sam bom čul pri njegovi postelji.“ Mati se je vergla vladiku pred noge in serčno se mu je zahvaljevala za toliko ljubezen. Vladika jo je blagoslovil in odšel. Predno je bila ura, že je bil duhoven Patrik na vladikovem domu.

(Dalje nast.)

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. 26. u. m. smo dobili iz Amerike (Crow Wing in Minnesota 1. sušca) prijazno pismo, v katerem so naš častitljivi starček, g. misijonar Fr. Pirc, polni hvale do svojih nepozabljivih prijateljev in radodarnih rojakov potrdili, da so po g. trgovcu Majerju resnično prejeli dobrotno darilo (menjico za 174 dolar. 20 cents.), katero se je po Danici bilo nabralo za njihov misijon. Ravno potreboval sem pomoči, pravijo, in vse hočem, kar se da, dobro obrniti v svojih indijanskih misijonih. Dan na dan bom goreče prosil, da bi Oče luči časno in večno povernil ljubim mojim dobrotnikom, in ne dvomim, da bote tudi vi vsi moji dobri domorodci od zgorej sprosili veliko blagoslova mojim indijanskim misijonom, o katerih upam v kratkem kaj veselega sporočiti. To zimo sta prišla, razun več indijanskih, tudi dva divjaka, poganška glavarja, k meni s prošnjo, naj pridem k njim, kamor še noben katoliški duhoven ni prišel. Pojdem sicer, da si peša moja telesna moč, in je malo vredna tudi moja duhovska pomoč; z Gospodom pomočnikom, Marijo priprošnjico in angeljem tovaršem (Domino adjuvante, Maria interprecante et angelo comitante) pojdem ter hočem pridigovati in zmagati. — Svoje serce povzdignimo k Bogu, pravi verli starček na zadnje, da nam previdnost Božja mnogovrednega domoljuba gosp. Jerana iz sv. dežele zdravega pripelje spet domú in da po tem novo izdaja svojo ljubo Danico „v praznjem po jutrovske svatovskem oblačilu!“

— Ravno tisti dan nam je došlo z Dunaja 25. sušca do g. Jerana visoko pisanje, v katerem so pa prevzvišeni veliki škof Atenski in Poročnik apostolski potrdili, da so tudi po g. Majerju prejeli penec sv. Petra (1185 frank. 90 cent.), ki so ga po Danici darovali verniki ljubljanske škofije v pomoč sv. Očetu. „Prav rad sem poskerbel, pišejo, da se berž ko berž sv. Očetu poklonijo te dobrotne darila s pridjanim spiskom pobožnih vošil. Nikakor ne dvomim, da bodo iz tega dokaza sinovske poštljivosti in vdanosti, katero vernitiste škofije do sv. apostolskega Prestola in svojega najvišjega duhovnega Pastirja gojijo, sv. Oče dobili posebno tolažilo v britkostih, ktere jih stiskajo. Certus sum, quod Dominatio Vestra Adm. Reverenda, qua director Ephemeridum ecclesiasticarum „Zgodnja Danica“ multum ad incitandum populi fidelis studium et caritatem erga Augustissimum Caput Ecclesiae contulit, qua ex causa non possum, quin, arrepta hac occasione, pro meritis extollam laudibus magnum Summum zelum et gratiarum mearum actiones rependo, dum a Patre Omnipotente coelestem benedictionem super Ipsam toto ex corde adprecor.“ —

Iz Tuhinje na praznični torek. — Med Tuhinjeci je še veliko dobrega in zdravega katoliškega jedra in njih dušni pastirji verlo skerbijo, da se lepo ohrani in razvija. Kakor so v Špitaliču, kjer imajo skorej vso prenovljeno čedno cerkev, in kjer so dobili velikonočni ponedeljek čisto nov križev pot, lani mesca novembra skozi 14 dni obhajali ljudski misijon, kterege so vodili čast. oo. Lacaristi od sv. Jožefa pri Celji in kterege se je vdeleževalo od blizo in deleč silo veliko ljudi; tako se prične letos Belo nedeljo enak ljudski misijon v zgoranjem Tuhinju. Vodili ga bodo spet čast. oo. Lacaristi in naprošenih je mnogo spovednikov, da se ga bodo verni lahko vdeležili v svoj dušni prid. Bog daj obilo blagoslova! Danica prinese o tem kaj več o svojem času.

Iz Maribora. Za stolnega fajmoštra je izbran v. č. gospod Juri Matiašič, dosedanji dekan Jareninski. S to službo je vsled papeževe ustanove združena tudi čast korarstva, katero biskop sami podeliti pravico imajo.

— Umerl je čast. gospod Miklavž Blažič, fajmošter pri sv. Marjeti pod Ptujem. Sporočil je pokojni vse svoje lepo premoženje semenišču dijaškemu Viktorino-Maksimilijanskemu v Celji s to samo pogodbo, da se iz celega imetka izplačajo sporočki (legati). Zdatna pomoč bo semenišču došla, ker utegne po storjenih plačilih še precej veliko premoženja po blagem namenu blagega darovavca semenišču ostati. Naj toraj „Danica“ pokojnega častito ime v vedni spomin ohrani! R. I. P.

Praga 5. mal. travna. —n. Pisal sem zadnjič o vselem sklepu deželnega zbora zastran ravnopravnosti na visokih šolah Praških. Omeniti moram še, da Čehi ne dosežejo s tem nikakoršnih posebnih privilegij, ampak samo to, kar jim po vsi pravici gre. Praško vseučilišče je vstanovil, kakor je znano, Karel IV. na Češkem slavne spomina. V vstanovnem pismu njegovem 7. aprila 1348 pa stoji po besedi tole: „V posebno skerb nam je bilo, da bi se to kraljestvo z velicim številom modrih mož pomnožilo in ozaljšalo, da bi zvesti prebivavci tega kraljestva, ki so sadja lepih umetnosti zmiraj lačni, ne bili prisiljeni prositi tuje milošnje, ampak da bi imeli pripravljen stol v kraljestvu svojem.“

Do leta 1784 se je podučevalo vse v latinskem jeziku; v tem letu pa je cesar Jožef II., kakor povsod, tudi tukaj ukazal nemščino za naučni jezik; zdaj še le po malem tudi slovanski jezik dobiva te pravice.

Za drugo polletje je napovedano vseh vkup 175 lekcij, 9 v latinskem in 27 v češkem jeziku. Izmed teh 27 čeških jih je na modroslovnem oddelku enajst. Prof. Kvičala bode primerjal skladbo latinskega in češkega jezika — 5 ur na teden. Slavni slovanski jezikoslovec M. Hattala bo poleg družega pretresal tolikanj zanimivo in važno prašanje „o začetku pisma slovanskega.“ Prof. Vocel bo razlagal slovansko starinstvo itd. To so gotovo za vsacega Slovana silno važne reči, ki se ne obdelujejo povsod. Naj bi slovanski mladenči, ki se hočejo podati na visoke šole, mislili tudi na to!

Zavolj nemira po deželi, ki sem ga zadnjič omenil, je oklicana po 4 okrajih nagla sodba. Ali dozdej še ni bilo slišati, da bi bilo treba kje soditi na mestu. Osnovale so se različne družbe, ki imajo namen pomagati ubogim revežem in zdatni darovi se stekajo iz vseh strani. Revščina je pa tudi v resnici tolika, da večji ne more biti. Dr. Škrejšovsky, znan po svojem časniku „Politik“, je berž, ko je slišal o prekucijah, sam obhodil ene kraje in se prepričal z lastnimi očmi, kako da je. V stanovanji marsikterege žebjarja ni našel družega, kakor otep slame za postelj, eno žlico in en pisker, vse drugo je bilo že prodano ali pa zastavljeno. Prišel je k ženi, ki je ravno kuhala obed. Praša jo, kaj da kuha. Žena mu odgovori: Ako ne morem dobiti nič krompirja segrejem samo vodo in jo nekoliko osolim.

Ako preštejemo žebjarjev zaslužek, se temu tudi ne moremo posebno čuditi. Navadno dobi žebjar od juda 25 liber železa, iz kterege ima prinesiti gospodarju 16 liber žeblje. Da to naredi, potrebuje delavec, ako mu žena pomaga 5 četertink dne in zaslužek znaša — 20 kr. Pri delu pa sožge za 16 kr. oglja, ostanejo mu tedaj celi 4 kr. Dajmo, da prihrani pri teh 25 funtih 4 funte železa, dobo zanj 36 kr. Z osmimi groši mora toraj žebjar preživiti sebe in družino pol drugi dan. Toda, delavec dobo denar malokdaj v roko, navadno mu da kupec zato živeža in ta, zlasti če je jud, tudi pri tem išče dobička. Pa naj bo dosti o tem, saj tudi na Kranjskem revščine ne manjka.

Veliki teden in o velikonočnih praznikih so bile tudi tukaj cerkve zelo obiskovane. Nikoli, kar sem tu, še nisem vidil tako polnih cerkv pri službi Božji in pri pridigah. (Dalje.)

Iz Amerike piše g. mis. Jak. Trobec do vis. čast. g. fajmoštra pograbskega:

Večkrat se sprehajam v duhu po Gradu, posebno okoli lepe cerkve po pokopališču, kjer več mojih dragih počiva; stopim tudi v cerkev in se z veseljem in žalostjo spominjam zlatega časa, ko sem vsako nedeljo z očetom tam sveto mašo in pridigo slišal. Zdaj pa imam sam cerkev tu, pa je majhna, lesena, vendar prav prijazno narejena. Bila je popred čisto zanemarjena in skoraj razderta, pa g. Buh jo je prav čedno popravil. Imamo tu kakih 40 družin, vsi Kanadei, nekteri imajo indijanke za žene, zraven imava tudi misijonsko stojišče „Two-river“, 14 angl. milj od tod. Se ve samo zavoljo tih družin bi ne bil noben duhoven tukaj, pa vstanovili smo jih, da saj nekoliko dobimo za naj potrebnejši reči; eden tako lahko tukaj ostane, drugi pa k indijanom gredo, in tako se to lahko spremeni vsakega pol leta. Zdaj ostanem jaz tukaj čez spomlad in poletje, ako škof kaj ne spremené; kako bo pa potlej v jeseni, se ne ve, bomo vidili, ali se bo dalo kaj prida z indijani opraviti. — Danes je šel g. Buh v št. Pavl, dal bo novo indij. knjižico v tisk; sostavil jo je posebno za prvi poduk. Ako bo čakal, da se natisne, bo komaj v kakih 3 tednih nazaj prišel. On bi bil celo zimo med indijani, pa je bil nekaj bolehen in mil. škof so mu odsvetovali. — Te dni sem bil v št. Klavdu, sem pomagal spovedovati, ker je bila 40 urna pobožnost z izpostavljenim sv. R. T., pri tej priložnosti sem tam tudi štirikrat pridigoval v nemškem jeziku. 18. svečana sem bil v št. Jožefu, 8 milj od št. Klavda; bila je namreč nova maša nekega benediktina (Ant. Kapser), ki sva se v št. Vincencu skupaj bogoslovja učila. Kaj prelepo prav po evropejski navadi se je obhajala ta slovesnost. Vsa cerkev je bila lepo kinčana s smerekami in drugimi rečmi. V procesiji so ga spremili v cerkev. Pri slovesni maši so stregli v. č. gosp. Benedikt Haindl, prior tukajnih benediktinov; č. g. Wolfgang, misijonar v št. Jožefu; č. g. Mainulph Stuckenkemper, misijonar v št. Klavdu (diaconus), jaz sem bil „subdiaconus“ in neki bogoslovec je bil „ceremoniarus“. Pri tej priložnosti sem pridigoval svojim rojakom tudi v slovenskem jeziku, in jim velikonočno spoved napovedal, ker bila je ravno priložnost. V nedeljo in ponedeljek smo se gostovali pri očetu novega mašnika, okoli 100 gostov je bilo povabljenih. Tudi v št. Jožefu sem pomagal tri dni spovedovati, ker je bila ravno tudi 40 urna molitev; vse je vrelo k spovednicam, posebno nemci, ki so tu res kaj pobožni, večji del vsaki mesec k spovedi hodijo, veliko vsaki teden, ker vsako nedeljo, ki sem bil doli, sem jih vidil okoli 40 oseb k Gospodnji mizi pristopiti. Pač lepi zgledi za Slovence, ki so se tu naselili, da bi jih le posnemali! — Čudil sem se, da so tu v prosti Ameriki ljudje vendar tako vbogljiivi; v več krajih so hotli ples napraviti pustne dni, pa duhovni so zoper to pridigovali in vse poderli, celo v lepem precej velikem mestu št. Klavd. Vse je bilo že pripravljeno, v torek velikanski „Ball“ se je bralo po vsih zidovih. Ali kaj naredi ojstra pridiga v nedeljo. Samo tri deklince so prišle na ples, neka odpadenka in dve merzli katoličanki, in še te so jo sramote potegnile. Tako v prosti Ameriki katoličani vbogajo. Nazaj gredé sem katoličane v „Two-river“ obiskal in dvakrat tam v revni hiši maševal. — G. Buh Vam pošlje lep pozdrav, on se pač trudi za zapuščene duše. Pri tej priložnosti naj opomnim, kako dobro bi bilo, ako bi ljudje bolj kupovali njegove knjige. Založil je namreč pri Ničmanu dve knjižici, posebno lepa je „Jezus v srecu.“ Ako bi ji pridno kupovali, bi tako tudi misijonu pomagali. — Pri nas je strašni mráz, veliko jih je že zmerznilo v Minesoti to zimo. Na pustni torek tudi eden naših farmanov, ki

je šel z volmi po seno na travnik, ker tu namreč seno na travnikih v kupih pusté in ga po zimi proti domu vozijo. Zdaj je mráz nekoliko pojenjal, danes je prav prijazno, sneg dobro kopni, pa zna se že do jutri zasukati, in tak mráz vstati, da ni skoraj moč iz hiše, posebno kadar mede. Ne derži pa tak mráz nikoli čez dva dni in tedaj je sploh vendar prav lepa zima tu, ker je lepo suho. Pota so sploh prav dobre za seni, ali včasih jih zamede; na železnicah nanosi v nekterih krajih 12 čevljev visoko snega. Misisipi je še terdno odet, tako se brez skerbi vozimo čez, kakor čez naj boljši most.

Kaj je kej norega po širokem svetu?

(Nada katoliške cerkve v letu 1866.) Vse znamenja kažejo, da bo leto 1866 važno v zgodovini, da se bo prištevvalo doham, ktere ostanejo v spominu narodom zapisane z neizbrisljivimi čerkami, kajti dobro in hudo, ktero se v njih godi, donáša jim blagor ali gorje. Tudi sovražniki Kristusovi in svete cerkve pričakujejo kaj enacega se ve da iz vseh drugačnih namenov; upajo namreč, da bo cerkev Kristusova na zemlji razpadla, česar že tako dolgo, tako željno in težko pričakujejo. „O Lutrovem času, tako mislijo, je cerkev zgubila tretjino deržav: te so se odpovedale Sinu Božjemu; nejevera je pri tistih, ki so se zvesti ostali, vse podkopala in spodrila; stebor za stebrom se podira, dokler se poslednji podere. To se mora zgoditi, vera v Kristusa bo ostala le v srecu nekterih posameznih; zunanjih pomočkov ne bo imela; svobodni tisk jo bo po spačenih bukvah prederl in novi materializem (prizadevanje za časno srečo) jo bo podkopal, da ne bo cerkve drugega kakor razvaline in še te bodo kmalo zginile.“ Tako upajo, tako prerokujejo naši neprijatelji in, kakor sedaj stoji vera in cerkev, ni izmišljeno njih pričakovanje. Čudno pa je, da cerkvi toliko večji nevarnosti proté in žugajo, kolikor raji mislimo, da bo kmalo konec stisk in ko se je že v nekterih daljnih krajih na bolje obrnilo.

1. Poglejmo najpervo na daljno Jutro; tam vidimo, da se cerkev razširja. Neizmerno kitajsko cesarstvo obeta obilo žetve; delavcev je sicer malo pa pervence že pobirajo. V kratkem so v poglavitem mestu njegovem, v Pekingu, postavili vkladni kamen novi katoliški cerkvi. — Slišali smo od japonskega misijona; zvedili smo, da so tankaj kristjanje zmiraj bili. Naj novejši sporočila tudi to povedó, in terdno upamo, da bomo vsaj že nekoliko spoznali namene, ktere ima Božja previdnost s to deželo. Iz Indije nam prihajajo kaj vesele novice. Misijonarji enoglasno pripovedujejo, da ljudstva pristopajo v katoliško cerkev, kakor še nikoli popred, tako sicer, da ni nihče mislil, da bo to kedaj tako mogoče.

Tudi po krivoverskih zlasti nemških deželah vidimo marsiktero veselo znamenje; dasiravno tam naj huje divja naj večji zopernik katoliške cerkve — krivo modrijanstvo, in je iz mnogih srec zginila keršanska vera. Znani preklicani dr. Strauss namerjava izdati še veliko bolj hudobne bukve kakor so njegovo „pervo življenje Jezusovo, — ali morda zavida slavo Renanu, kteri je svoje bukve od njega prepisal. — Na Angleškem napadajo njegovi učenci prav zvito in prekanjeno razodenje Božje in trosijo svoje krive nauke celo na vseučilišču v Oxfordu. Angleška duhovščina jim je hotla orožje iz rok iztergati, pa zmagali so povsod pri duhovnih sodnijah. Vlada deli njenim voditeljem naj boljši službe. Dr. Stanley gospoduje v Westminsteru, dr. Irvett je naj bolj priljubljeni učenik v Oxfordu. Na daleč okoli razširjujejo svojo vero po spisih, in pred ali potlej bodo zasedli škofove sedeže, in racionalizem

(vera brez božjega razodenja) se bo košatil na častitljivem mestu.

Zmaga nejevere je zbudila nasprotno stranko v angličanski cerkvi. Dr. Puzej, kateri je po prestopu svojih prijateljev v katoliško cerkev zgubil svojo veljavo, je na enkrat tako zaslovel, kakor še nikoli poprej in še ta čas ne, ko se je njegovo učenje naj lepše razvitalo. Vse je hotlo poslušati njegove govore o preroku Danielu, ter so jih po vrednosti močno hvalili; njih veliko, ko ga je za izdajavca preklinjevalo, ga pozdravlja sedaj za rešitelja. On sam pa je tudi očitno rekel, da ni ga bistvenega razločka med čistim naukom angličanske in naukom katoliške cerkve, kakor ga je določil tridentinski zbor; tako je pisal v očitnem listu do M. Kebleja in tako je to resnico vnovič branil kakor pred 20 leti Dr. Neuman, kar je ta čas silni vihar zbudilo. Dr. Puzej velja dan danes kakor zastopnik angličanske cerkve, ktera je naj bolj verna; pogovarja se z našimi škofi in kleče prejema njih blagoslov; njegove bukve povsod hvalijo in resnobno mu nihče ne nasprotuje; to vse je kaj veselo znamenje. Vse se vendar le ni še zgodilo; ne Puzej ne njegovi posnemovalci ne spoznajo oblasti, ktera hrani edinost cerkveno; pot pa, ktero so že prehodili, nam daje upanje, da se bodo vendar enkrat odločili. Naj naša goreča molitev sprosi, da se to kmalo zgodi.

Na Nemškem so se tudi verniki racionalizmu terlo v bran postavili. Stranka ne sicer številna pa vendar prav marljiva, ktera se zove „novi luteranci“, je zaverla že pred nekoliko časom poglobitve nauke krivoverstva in od cerkve, od sv. zakramentov, od keršanskega djanja vse drugače veruje. Kakor Puzej na Angleškem je segla po bukvah svojih očetov. Želijo si svečnikov ali duhovnov s svečeniško oblastjo in nauka na podlagi božjega razodenja, kteremu se ima človeška pamet podvreči. Obžalujejo, da so protestantje mašne bukve in duhovske molitve odpravili. Od česjenja svetnikov in posebno matere Božje prav spoštljivo govoré; deviški stan jim je sveti stan. Kakor vidimo, so ti ljudje pred vratmi katoliške cerkve. Ali bodo pa vanjo stopili, kakor Puzejevi učenci? Bog daj!

Veselo je tudi, da se katoliška cerkev naraša in razširjuje po deželah, kjer se je prej komej pri življenju ohranila. Bog ima povsod svoje namene, tako tudi pri kratki pa hudi vojski l. 1864 v Šlesvik-Holštajnu. Koliko katoliških junakov je tam smert storilo, in Bog ve, ali ne bo tudi njih kri, ktera je napojila to čisto krivoversko zemljo, seme za goreče katoličane. To nam tudi potojuje, da so nekteri vidili že tam nevarnost za protestantizem. Veliko njih, ko so vidili mlade čeverste in katoliške junake in njih življenje po veri, ko so vidili serénost njih duhovnov, posebno pa, ko so gledali, kako usmiljene sestre bolnikom strežejo, se je zne bilo svojih presodkov do katoliške cerkve in vse drugače sedaj misli od katoličanov.

V severni Ameriki bojujete se po končani domači vojski resnica in zmota neprestano. Metodistovi pridigarji, naj večji kvakači zmagujoče stranke, hočejo se poprijeti te zmage zoper katoličanstvo, ker se togoté, da so katoliški duhovni v tej vojski veliko bili spoštovani. V državi Missouri jim je obveljalo; mašnike silijo k prisegi, ktera nasprotuje njih vesti. Če kongres (državni shod) ne odpravi tega, nastane preganjanje. Kakor verjetne novice povedó, jih je bilo veliko k smerti obsojenih, ker so bili zvesti katoliški cerkvi, in z namenom katoličane žaliti. Vendar to ne bo ubranilo, da bo cerkev močnejši in bolj spoštovana, ko minejo ti hudi časi. Tako nam tudi tukaj l. 1866 veselje obeta.

2. Kaj tacega vendar ne moremo povedati od dežel, ktere so tako rekoč lastnina sv. cerkve. Že poli-

tične in državne zadeve so takošne, da se nam je bati naj hujšega; ljudstva, ktere so bile nekda naj zvestejše cerkvi, so zabredle v razuzdanost ter cerkev sovražijo, kakor še nikdar poprej! Hudobija že sedaj več ne zakriva svojih naklepov. Kar so nekda po temnih beznicah ali ložah skrivaj govorili, to oznanjuje sedaj očitno pri belem dnevu z besedo in s pismom. — Na shodu dijakov v Lüttich-u so razglasili nejevero za podlago vseh nauk in izpeljevali so iz tega modrovaje, kar se ima v djanji zgoditi. Ne dajmo se motiti in pogledimo, kam pripelja odgoja brez vere. — Govorniki tamkej so se ustili kar naravnost, da je cerkev s tem, da je odpravila paganstvo, svet zadržala v njegovi omiki, in tedaj so sklepali, na korist omike se mora cerkev zatreti. Materializem (t. j. učenje, da je le to verovati, kar se vidi ali čuti s telesnimi počutki, in da je človeku sreče iskati le v vnanjih, pozemeljskih rečeh), tako so besedovali, ta je edino prava sreča, ta je umetnost, ta je nrava in razum njega ni je resnice, ne umetnosti, ne nrave; duševnost se mora tedaj zatreti s tem, da se odpravi vera in cerkev. Kakor so le vedili in znali, tako so godernjali ti bogokletni nejeverci; v prihodnje naj si vsakdo zbere med Bogom in človekom. Dvoje bandero je na svetu: pod eno bandero se zbirajo bogoverci, pod drugo pa bogotajci. Veljava Božja kakor vsaka veljava naj se odpravi in sirova moč naj še ostane, češ, da se zatirajo ti, ki še verujejo v Boga. Vemo tedaj, kaj ti ljudje hočejo, in kaj nas čaka, ko bi nam kedaj gospodovali!

Se ve da so se nekteri enako misleči zavzeli o tem sklepanju, ali kaj pomaga; kamen kadar se prevaga sam dere po bregu v dolino. Da, res je, voliti se mora med Bogom in človekom; med materializmom in keršanstvom, med resnico in sirovo oblastjo. Kje bode zmaga? — Na videz zmaguje materializem; učenost si prizadeva izbrisati ali utajiti v vstvarjenih rečeh Božjo vlado, na svetu pa, v človeški vladi, prevaguje sila in prekanjenost. — Odločiti se mora tedaj vsak za stran, kateri hoče pristopiti; kdor se ne odloči, pade zmoti v pest.

3. Če tedaj te reči s človeškim očesom pregledujemo, se nam je bati za cerkev in za resnico, ktero nam cerkev hrani. Vendar pa mislimo, da je v pobožnih keršanskih dušah upanje večji od strahu. Poglejte Pija IX, svečenika Gospodovega brez orožja, kteremu kljubuje toliko sovraštva in hudobijanstva, vendar njegovo srce ni nemirno ni prestrašeno. In pravoverni kat. pastirji ali škofje? Kolikor večji so nevarnosti, ktere žugajo njihovemu poglavarju, s toliko večjo ljubeznijo se zbirajo okoli njegovega prestola.

S Pijem IX pričakujemo tedaj zmage katoliški cerkvi ne le v večnosti, temuč tudi na tem svetu, sej je njen Božji začetnik zapustil ne bo. Ne pričakujmo pa zmage po navadnem potu, od tega sveta. Ko bi tega pričakovali, bi sedanjega sveta ne poznali, in bi tudi pozabili, kar nas zgodovina uči, in kakor je Bog vsaki čas svoji cerkvi pomagal. Kedar ni bilo nikjer nobene pomoči, takrat je pomagal Bog, in preden je Božja naprava zmagala, so bile hude prekucije na tem svetu. Človeški rod se je bil popolnoma spridil, preden je Bog Noeta izvolil; po vsem svetu so malikovali, ko je Bog Abrahama poklical; prehod skozi rudeče morje, čudeži Božji v pušavi so se godili po britki sužnosti v Egiptu; za babilonsko sužnostjo je prišel Cir, in ko je na svetu zmota, hudobija in sirova oblast vse zmagovala, je prišel Sin Božji na svet; tri dni po zasramovanju na Kalvariji je prišlo častitljivo vstajenje; za Dioklecijanom je prišel Konstantin; veliki cerkveni učeniki za velikimi krivoverci; Karol Veliki po hudih časih 8., ss. Francisek asiški in Dominik po samopašnosti 11. stoletja; sv. Ig-

naci in pravo katoliško poboljšanje v tridentinskem zboru po Lutru in krivi protestantovski preuredbi. Tudi v drugih rečeh bi lahko pokazali, da takrat pomaga Bog, kedar nihče pomagati ne more.

Serce naj nam tedaj ne upade, ko vidimo toliko hudega na svetu. Da, ravno za to, ker je hudobija do verha prikupila, smemo upati, da bo zmagala pravična reč. Ko bi jo človeška pomoč še bolj od dosihmal popustila, sme se zanašati na Božjo pomoč; cerkvi bo pripomogla v zmago resnica in laž. Resnica in laž ste si nasproti; prva potolaži človeku serce in ga pokoji, druga pa podira vse zaupanje, ktere ga človek vanjo stavi; resnica vabi k sebi vse, kateri so dobrega serca, laž pa poslednjič sama sebe ogoljufa in tako pripelje oslepljene na pravo pot. Resnica je enaka luči, — njeni mili žarki nam dopadajo; če pa zgine, nastopi tema in mi hrepenimo zopet po luči.

Število tih, ki prevdarjeno in premišljeno resnico sovražijo, ni ravno veliko; veliko več pa je takih, kateri zapeljani zmotam verjamejo, ker se jim kaže nekaj resnice vmes. Ako se tedaj resnica loči od zmote, in zmota ostane gola, verjeli ji bodo le čisto spačeni ljudje, in resnice se bodo držali vsi, kateri so le količkaj pošteni in odkritoserčni. Pričakovati smemo, da bo katoliška resnica tako zmagala, ker zmota si ni še nikoli toliko prizadevala, da odkrije svojo praznoto in neveljavnost. Povemo med drugim le to, koliko danes brezumni učnjaki govoré in pisarijo, da bi dokazali, da so opičjega rodu, da sv. pismo basnuje, ko pripoveduje od stvarjenja sveta, od Kristusovih čudežev, od prihodnjega življenja itd. — Prosimo Boga, da bi kmalo čas prišel, ko bodo vsi ljudje, kateri so svete volje, spoznali laž. Prosimo Boga, da zbudi svoji sveti cerkvi mož, kateri bodo polni ljubezni in serčnosti branili sveto reč; mož, kateri bodo v ljubezni iskali zmotene si pridobiti, kateri bodo pa polni gorečnosti in serčnosti svitlo razkazali zmoto terdovratnih in odkrili zvižaje, s katerimi slepijo nevedne ljudi. Cerkev bi tako dobila modrih in neprestrašenih borivcev. Molimo za take pogumne vojsake, in sprosimo jim od Boga edinosti, ktera je pri vsaki reči tolikanj potrebna, posebno pa tukaj, ko se brani edinstvo svete cerkve s tem, da se slehern v otročji pokoršini podverže temu, ktere ga je Jezus Kristus za svojega namestnika tukaj na zemlji postavil.

Tega priserčno želijo tudi sedanjí poglavar sv. cerkve, Pij IX, kar so v kratkem razodeli pri naslednji priliki. — Leto na leto dohaja velika množica ptujcev v Rim ob velikonočnem času, da so pričujoči pri cerkvenih opravilih tihega tedna, kateri se v večnem mestu tako ginljivo pa slovesno obhaja, da nikjer tako. Letos se je nad sto teh ptujcev iz naj višjih stanov poklonilo sv. Očetu ter jih zagotovilo svoje vdanosti do Kristusovega namestnika. Prav ginjeni so jim odgovorili sv. Oče: „Že več let prihaja k meni ob tem času mnogo katoličanov iz vsih krajev sveta, tako da se mi zdi, kakor bi mi hotlo katoličanstvo iz celega sveta poslati svoje namestnike. Predragi moji sinovi! Vi vsi obžalujete dogodke preteklih let; tudi jaz jih obžalujem z vami vred in kakor sem kot namestnik Jezusa Kristusa že zaverigel in obsodil ravnanje in počenjanje cerkvenih sovražnikov pa čedalje več zmotnjave in hudobije ter napadanja zoper vero in cerkev, tako še danes slovesno zaveržem in obsodim vse tako. Dvojni so sovražniki sv. cerkve. Pervi so tisti, kateri se imenujejo sicer katoličane, kateri pravijo da ljubijo in spoštujejo cerkev, vendar pa obrekujejo vse kar je cerkvenega, kateri grajajo in se posmehujejo vsem njenim napravam. Taki so sicer po imenu katoličanje ali pozabili so, kaj so dolžni svoji materi, in če ne pazijo, bojim se celo, da se večno pogubé. Druga versta naših sovražnikov

je še prederzniša in strašnejša — to so učnjaki novega kopita, to so tiste modre glave, ktere s samo človeško pametjo skušajo priti do prave resnice in pravice. Enaki se mi zdijo oném, od katerih pravi sv. Pavel: „Semper discentes et nunquam ad cognitionem veritatis pervenientes“ t. j. vedno se učé in modrujejo pa nikdar ne pridejo k spoznanju resnice. Vi pa predragi, ki se ne vdeležvate njih krivih naukov, vi za take molite, da jih Bog pripelje na pravo pot. Vas in vaše družine in vaše narode naj pa blagoslovi vsegamogočni Oče nebeški in sv. Duh naj vas obvaruje vse nevarnosti pa vodi na potu prave in večne resnice.“ —

Združeni toraj z namestnikom Kristusovim na zemlji molimo tudi mi, da se zedinijo vsi duhovi v resnici in pravici in vnamejo vse serca v pravi ljubezni. Če tukaj ne dosežemo tega, kar prosimo: toliko obilnejše bo naše plačilo v nebesih. Pričakovati vsaj smemo, da nas Gospod ne bo pustil dolgo čakati, da bo uslišal naše prošnje, kakor nam jih sam ukazuje, in da se bo spolnilo, kar čutijo njegovi zvesti služabniki. Ali se bo pa to zgodilo že l. 1866? To vé Bog sam. Kar pa vemo tudi mi in kar more v gorečo molitev spodbujati tudi nas, je to, da serčna in stanovitna molitev veliko pripomore, da se to poprej spolni, in da tudi nas blagoslovi večni Gospod.

M. M. (cf. Sendbote.)

Méd s hrínom.

(Očenaš in Napoleon III.) Deguerry, ktere ga si je francoski cesar izvolil za učenika svojemu sinu, je imel letos v kapelici Napoleonove palače postne pridige, k katerim je hodil tudi cesar sam s svojimi velikaši. Razlagal se je letos v teh postnih pridigah „Očenaš.“ „Unità catt.“ pravi, da sicer ne vé, kako si je častiti duhovnik razredil svojo tvarino, ona pa da bi Napoleonu tako-le razlagala očenaš:

„Oče naš, kateri si v nebesih“ — to je prava edinnost, prava enakost; ako je nebeški oče nam vsem usmiljeni, dobrotljivi oče, smo si vsi enaki ter bratje. Lepo je nadalje slišati Napoleona III, ko moli: „Posvečeno bodi tvoje ime, pridi k nam tvoje kraljestvo.“ Kaj neki premorejo posvetne vlade za blagor svojih podložnih? Pravi red, pravo prostost, pravi mir — le samo Božje kraljestvo nam ga daje — Božje kraljestvo, v katerem ni ne goljufije, ne laži. „Naj se zgodi tvoja volja!“ moli cesar. Kaj če volja ljudstva, kaj zbornične tirjatve — le tvoja volja naj se zgodi, tvoja volja o kralj nebes in zemlje. Edini namen vsih postav in naredeb naj bo le ta, da se spolni volja Božja. Kaj neki poreče Napoleon III na to? Se je li vedno ravnal po volji Božji? Je li posvečeval njegovo ime? Mu je veljala Božja čast nad vse?

In res, če bi ne imeli družih dokazov, da je Jezus res Božji sin, pričal bi nam to že sam „Očenaš.“ Le samo Bog sam zamore v tako malo besedah razodeti toliko modroslovske vednosti, toliko postav nravnosti. Še nekaj, vse glavne pravila prave, zdrave in dobre državljanske modrosti ima v sebi očenaš. Cesar francoski prosi v očenašu za svoj vsakdanji kruh — on, kakor naj ubožniši njegov podložnik. Napoleon prosi v očenašu, da mu Bog odpusti njegove pregrehe, kakor tudi on odpuša svojim razžalnikom. To je prava ljubezen, prava prizanesljivost. Naposled konča Napoleon s tem, da prosi nebeškega Očeta, naj bi ga varoval vse skušnjave, vsega zlega. Te besede iz ust vladarjevih so podložnikom naj svetejše in naj terdnejše zagotovilo podeljenih jim pravic. Ko bi imele ljudstva vladarje, kateri

bi vsako jutro prav iz serca in resnično molili Gospodovo molitev, ne bilo bi jim treba ne odgovornih ministerstev, ne vstavnih naprav. Vladarjem samim pa bi ne bilo treba ne toliko ječ, ne toliko policije, če bi njih podložniki dan na dan molili prav premišljeno očenaš, in se po njem ravnali, kajti očenaš ima naj trdnije in naj boljše postave, postave, kakoršnih si ni še noben človeški postavodajavec zmisli.

Mesto puhle in rovarske modrosti sedanjih dni naj bi po vseučiliščih raji razlagali Gospodovo molitev, tako sklene Unità svoj sostavek, in veliko bolje in srečnejše bi živeli na svetu, imeli bi več prostosti pa manj tatov, več ljubezni pa manj zatiranja.

Sovražniki naše sv. Cerkve imajo vedno polne usta zabavljic zoper posvetno vladanje sv. Očeta, in vendar se ravno v Rimu toliko stori za zanemarjeno in ubožano ljudstvo, da v primeri zares malokje toliko. Število revežev po ubožnicah znaša okoli 2012, toraj štejejo na 102 enega ubožca, v Parizu pa na 19 ljudi enega in v tako hvalisanem Londonu celo na 17 prebivavcev enega reveža!! Po bolnišnicah na pr. imajo v Rimu vse skupaj pripravljenih 4560 postelj. Če se primeri število prebivavcev v Rimu z enim v Parizu in Londonu, morali bi Parižanje v primeri z Rimom imeti 38.000 postelj, in vendar jih ima Pariz samo 8000, — London pa, kateri bi jih moral imeti 63.000, ima jih celo komaj nekaj nad 6000! — Kar se pa stori zastran železnic, telegrafov itd. temu se je kar čuditi, če se pomisli, kako piči da so dohodki po roparsko zmanjšani državi. Sv. Oče pomagajo veliko in storé iz svojih lastnih denarjev; kakor najskerbnejši oče vidijo vsako potrebo svojih podložnih in vedno so pripravljeni pomagati. Tako med drugim pripoveduje „Libertà catt.“ da so zaukazali, naj se dvema revnima mestoma, v katerih časi silno vode pomanjkuje, od deleč po cevéh napelje merzle zdrave vode, in vse to — na njihove lastne stroške.

Recept ali zapis za novošegno mladostno oliko: Recipe ali vzemi dva kvintelja tako imenovanega premišljevanega branja; en kvintelje pravopisa in nemške grammatike (tako piše Nemec, ki slovenske ne pozna), ravno toliko basnoslovja ali mitologije, tehnologije, geografije, astronomije, geometrije, matematike, fizike, zgodovine, več liber naravoslovstva; trikratno dozo aritmetike, maličko risanja, petja in deklamiranja, (tudi zviranja ali turniranja lep kosec), potler po dobri volji latinščine, pol mernika gresčine, nekaj francoščine, italijanščine in angleščine (z nalogami t. j. nadlogami vred — se vé): vse to dobro mešaj, večkrat čez dan precedi in dajaj po žlici mladosti od 7 do 12 dopoldne in od 2 do 5 popoldne. Za pripitek o prostih urah se sme zapisati nekatere libre prostega dela in glasovira, na večer pa za boljše fantazijo vselej nekoliko teatra ali koncerta; deklice naj se zraven tega pitajo z nepreterganim šivanjem, vezenjem, pletenjem itd. Ako se po teh predpisih na tanko deržiš, boš imel „satisfakeijon“, da boš otroke izredil, ki ne bodo kostnjati, rudeči in cigansko rujavi, kakor nekteri, ki ves ljubi dan po ulicah in časi za cipami letajo, ampak blede, z vdrtimi očmi in lici, zraven tega pa modrejši od staršev, ker od vsacega bodo vedili nekaj, od vsega na zadnje nič, pa bodo veliko govorili, drugim o nepravem času v besedo segali in v družinah vse prevpili, če ne prepričali.

Kakor druge leta so tudi letos cesar na veliki čertek po prelepi katoliški šegi unili noge 12 revežem, katerih najstariji je imel 96 let in najmlajši 85, in izmed

revnih žensk, katerim so cesarica skazali to čast, je bila naj starša 94 let in najmlajša 86. Po vsacega teh 24 so poslali s cesarsko kočijo na njegov dom in ga tudi po slovesnosti zopet domú odpeljali. Gostovali so jih cesar in cesarica v cesarski palači po slovesnosti s kavo, kosilo pa so poslali slehernemu na njegov dom, zraven pa še vsacemu lepo, novo obleko pa mošnjico s 30 srebrenjaki (po 25 n. kr.)

Na Dunaju je neznan dobrotnik že lani in predlanskem podaril revežem enega predmestja po 20 centov plečét za veliko noč; letos zavoljo večje revšine je kupil ubožcem ravno tistega predmestja 30 centov suhega mesa za pirhe. Tudi našim revežem bi se prilegli taki pirhi!

Duhovske spremembe.

V ljubljanski škofii. Umerli so: 21. u. m. gosp. Francišek Uršič, kaplan goriške nadškofije, v pokoju v Vipavi; 3. t. m. g. Blaž Sušnik, kaplan začasno v pokoju, v Knežaku; 7. t. m. g. Jožef Alijančič, fajmošter v Doberničah, ki so 10. t. m. spet razpisane. R. I. P.

Dobrotni darovi.

Dohodki in stroški za Slomšekov spominek.

Skupnina prejšnjega računa 546 gold. 59 kr. in 1 cesarsk zlat. — Gospodje: dr. Ulaga daroval je za prvičkrat 10 gold., Jeran, vrednik „Zgod. Danice“ nabral in poslal 1 cesarsk zlat in 87 gl. 10 kr. (Imena posamesnih dariteljev mi se niso oznanila.) Gospodje: Budu, učitelj v Lepokamniku je nabral od 46 malih učencev in poslal 1 gold. 50 kr., Rutar Lovro, vikar v Čepuvalu 1 gold. 53 kr., Maton Božidar, župnik v Šempašvroviču 1 gold., Keber Anton, vikar v Ratah 1 gold., gospodičina Hladnikova v Gorici 2 gold., gospodje: Kosar Franc, dekan v Kozjem 10 gold., Erjavce Peter, kaplan v Kozjem 3 gold., Beseljak Pavel, c. k. okrajnik v Kozjem 5 gold., Ogoreve Jožef, trgovec v Kozjem 1 gold., Dvoršak Anton, župan pri sv. Vidu pri Planini 10 gold., Skvore Andrej, župnik v Ulinju 2 gold., Koren Matija, župnik v Bučah 8 gl., Zevnik Martin, župnik pri sv. Petru pri sv. Gorah 10 gold., Kores Matija, kaplan pri sv. Petru pri sv. Gorah 4 gold., Bratanič Jožef, župnik v Podzedi 5 gold., Lenarčič Andrej, župnik v Pilštajnu 7 gold., Čížek Jožef, učitelj v Pilštajnu 2 gold., farovška hišna v Pilštajnu 1 gold., Černič Dragotin v Globosnicah 2 gold., Trauman Rainer v Globosnicah 1 gold., Tajčman Lovro v Prehpersi 3 gold., Sluet Jožef pri sv. Kocijanu 2 gold., Brežan Andrej pri sv. Kocijanu 1 gold., Lijavnik Janez v Doberlaven 3 gold., Činkovič Jožef v Doberlaven 1 gold., Trampus Jožef pri sv. Lipšu 1 gl. 10 kr., Slovenija, društvo v Gradcu 10 gl., Ptujška dekanija prvo polovico 48 gold. (Imena posamesnih darovnikov mi se niso oznanila.) Einspieler Andrej, katehet v Celovcu 5 gold., pl. Frauendorf Jože, državni pravnik v Celovcu 1 gold., Bezjak Franc, tržni promagač 1 gold., Repič Fr., kaplan v Moščenici v Istrii 1 gold., goriški bogoslovci 8 gold., Lesjak Bal., župnik v Dvoru 1 križasti tolar, Mašera Jožef, vikar pri sv. Mauru 1 gold., Levičnik Bartol, dekan v Hermagori 2 gold. 10 kr., Kanduč Jože, župnik v Eggu 1 gl., Majer Matija, župnik v Gorjah 1 gold., Vavtižar Luka, župnik v Čačah 1 gold., Travn Juri, farni oskerbnik pri sv. Jurji 3 gold., Dužnik Andrej, kurat pri sv. Pavlu 50 kr., člani mariborske čitavnice 13 gold. 39 kr. (gospod Jedlička, inženir in član čitavnice mariborske je dal 3 gold., obljubil donesti vsega skupaj 12 gold.) — Skupnina dohodkov 283 gold. 13 kr. in 1 cesarsk zlat in 1 križasti tolar. — Skupnina vseh dohodkov 829 gold. 72 kr. in 2 cesarska zlata in 1 križasti tolar. — Za poštino in n-ke druge malenkosti se je potrosilo 5 gold. 5 kr. Tedaj še ostane čistih dohodkov 824 gold. 67 kr., 2 cesarska zlata in 1 križasti tolar.

V Mariboru 1. aprila 1866.

Dr. Matija Prelog, denarničar.

Za Slomšekov spom. Ljubljanski gg. bogoslovci 7 gl.; G. M. Ž. 40 kr.

Za afrik. misijon. Jera Križnar 5 gold.

Za gosp. mis. Pirca. Jera Križnar 5 gold.